

# A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA 1980. ÉVI KÖZGYŰLÉSI BESZÁMOLÓJA

TIGYI JÓZSEF

Osztályülésünkre nem az eddigi szokásos 3 éves cikluson belül kerül sor, hanem egy évvel később. Az MTA Elnöksége és az elmúlt évi közgyűlés azért döntött így, hogy a testületek élete, tevékenysége is jobban igazodjék az állami élet, a népgazdasági tervezés immár hagyományos ötéves ciklusához. Bár az évi közgyűlésünk soron következő tisztségújító és számvetést tévő közgyűlések egyike, az 1980-as év mint századunk 8. évtizedének első éve, inspirál arra, hogy egyrészt távolabbi múltba tekintsünk vissza számvetésünk alkalmával, másrészt soron következő feladatainkat is távolabbi jövőre fogalmazzuk meg.

Számunkra, biológusok számára nyilvánvaló, hogy a folyamatok időbeni lefolyása nagymértékben független a kronológiai időtől, de a társadalmi mozgásokat, eseményeket mégis ezzel kell mérnünk

Az 1950-es években szakterületünkre az útkeresés és az önállóságra való törekvés volt a jellemző. A szervezeti, ideológiai gátak ellenére mégis volt lehetőségünk a biológiai kutatások — bár szerény — de igen széles körű anyagi támogatására. Ennek volt köszönhető a biológiai tudományos munkának — a felszabadulás előtti időkhöz nem mérhető — kibontakozása. A 60-as évekre sikerült elérni osztályunk önállóságát az Akadémia szervezetén belül és megvalósítani a biológia egységét. Megalakultak a mai szakmai bizottságok. Ez időben jóllehet a támogatott kutatóhelyek száma csökkent, a kutatás állami támogatása mégis nagymértékben emelkedett. Különösen jelentős volt az Akadémia részéről az a segítség, amellyel a kutatóhelyek műszerezettségéhez, korszerűsítéséhez járult hozzá. A 70-es évek további jelentős fejlődést, egyúttal változást hoztak. Megvalósult a már az 50-es évek második felében fogant terv; elkészült a Szegedi Biológiai Központ, amely ma már mint a hazai kísérletes biológiai kutatás legjelentősebb bázisa funkcionál.

Az SZBK mellett a többi intézeteink és az egyetemi biológiai kutatóhelyek megerősödését bizonyítja, hogy a biológiai kutatásokról szóló beszámolóinkban arról adhattunk számot, hogy a kutatások metodikai színvonala több területen megközelítette, vagy elérte a nemzetközi színvonalat. Eredményeink és kutatóink elismerését bizonyítják, a 60-as évek közepétől a 70-es évek közepéig hazánkban megtartott nemzetközi rendezvények sorozatai,

amelyeken az egyes szakmák legnevesebb külföldi képviselői is részt vettek. Gyarapodtak pozícióink a nemzetközi tudományos szervezetekben nemcsak tagsági szinten, de a vezető tisztségekben is.

Az Akadémia szervezetének 1970-ben történt átalakulása új helyzet és feladatok elé állította a tudományos osztályokat. Ez az átállás a „tisztán” testületi tevékenységre nem ment végbe zökkenőmentesen. De végül Osztályunk is és a tudományos bizottságaink is megtalálták a részben új problémákat és a korai bizonytalankodás után hozzáálltak az újszerű feladatok megoldásához. Ezekről a korábbi közgyűléseink alkalmával részletesen beszámoltunk. Emlékeztetőül engedjenek meg csupán néhány kiemelt jelentősebb példát: állásfoglalás a biológiai műveltségről, közreműködés a közművelődési határozatok kidolgozásában, a természetvédelmi törvény előkészítésében, az oktatási reformban. Jelentős volt közreműködésünk az OKKFT kidolgozásában, helyzetelemzések, prognózisok készítésében, de számos főhatóság elhatározásában — rendeletében megtaláljuk testületi állásfoglalásainkat, javaslatainkat.

Osztályunk, bizottságaink négy éves tevékenységének összefoglalását megtalálják vendégeink a *közgyűlés fehér könyvében*. Engedjék meg, hogy itt csak néhány kiemelést tegyek, de szívesen vennék néhány további részletet bizottságaink tagjai hozzászólásaiból. Örvedetesen szaporodott a kandidátusok száma a négy év alatt. Számuk 90-nel növekedett. Feltűnő a gyakorlati, klinikai, üzemi, mezőgazdasági munkahelyen dolgozók arányának növekedése.

Doktoraink száma 6-al növekedett, jelenleg folyamodnak számosabban e magasabb fokozatért. A 70-es évek elején a biológia elméleti kérdéseire történő figyelem felkeltésünknek és támogatásunknak eredményei mutatkoztak. Személynevek helyett itt most helyénvalóbb témákat említeni, mint pl. a hominid evolúció, ökológia, enzimológia, biofizika, molekuláris evolúció területén, amelyek könyvekben, disszertációkban jelentek meg, illetve Akadémiai Díjjal ismertünk el.

Rendezvényeink száma a korábbi évekhez képest csökkent. Örvedetes viszont, a hazai multidiszciplináris témájú és metodikai tanfolyamszerű tanácskozások arányának növekedése. Összesen 18 neves külföldi tudós tartott előadást osztályunk rendezésében és látogatott meg számos hazai intézetet.

Könyvkiadásunkban az előző évekhez képest tovább növekedett az önálló művek aránya; az elmúlt évek terméséből az oktatás és továbbképzés szempontjából kiemelendőnek tartjuk a Biofizika c. kézikönyv második kiadását, továbbá a Biokémia c. kézikönyvet. Nagy sikert értünk el Jávorka — Csapody Nagy Képes Növényhatározója facsimile kiadásában. Hosszas stagnálás után újabb kötetekkel gyarapodott a Magyar Tájak c. sorozat. Eredményes a Symposia Biol. Hung. sorozatunk. Actáink jó színvonalat képviselnek. Mindemellett kutatóink eredményeik bemutatására szívesebben prefe-

rálják a fémjelzett nemzetközi szakmai lapokat. Az indok legtöbbször a hazai Acták megjelentetésének lassúsága. Úgy hiszem mind szerkesztőbizottságaink, mindpedig modern felszereltségű nyomdánk állhatná a versenyt a legtöbb külföldi vezető lappal, ha egyrészt kutatóink a hazai szerkesztőségekbe is olyan gondosan formált, elkészített és olyan tökéletesen fordított cikkeket adnának be, mint azt a hivatkozott külföldi lapoknál teszik, másrészt a Kiadó is kiemelt ügyként kezelné az Actáink gyors átfutási idejét.

Tényként kell megállapítani, hogy az utóbbi néhány évben a kezdeti lendület alábbhagyott és testületeink mindinkább annak adnak hangot, hogy véleményeink, állásfoglalásaink visszhang nélkül maradnak, vagy kevésbé érvényesülnek. Azt hiszem, nem járok messze az igazságtól, ha ennek okát részben — és kiemelten hangsúlyozni kívánom, hogy csak részben — abban látom, hogy erre az időre esik az országos kutatás-fejlesztés extenzív időszakának országos csökkenése és az intenzív fejlődés követelményének előtérbe kerülése. Ez lehet egyik oka annak, hogy a testületi ajánlások nem fogannak az elvárt mértékben a nehéz döntések előtt álló igazgatási, irányítási állásfoglalásokban.

Meggyőződésem: nem szócséplés, ha megállapítjuk, hogy az új évtized, de legalább is az előttünk álló öt év, (miként egész országunk életében) a feladatokban új helyzetfelismerést, új munkamódszert és célkitűzéseket vár tőlünk is. Feladatunkat tömören a következőkben látom és erről kérem a tisztelt kollégák véleményét. A jövő érdekében szinten kell tartani az alapkutatást, de ez egyúttal lépéstartás kell legyen a nemzetközi színvonallal. A kutatóhelyeknek törekedniük kell, hogy eredményeik minél egyszerűbben, közvetlenebbül kerüljenek alkalmazhatóvá; hogy a megváltozott gazdasági feltételek között is elismert, megbecsült maradjon a tudományos kutatás. Ennek elősegítésére a testületek igen sokat tehetnek. A gyorsan változó világ, a hazai és nemzetközi helyzetképek elemzését teszik szükségessé. Fokozott felelősséggel kell készítenünk közép- és hosszútávú prognózisokat. A bizottságok, munkabizottságok sokoldalú képviselőitüknél fogva — különösen ha általánossá és folyamatossá teszik a kutatóhelyeken folyó munkák helyszíni figyelemmel kísérését — kiválóan alkalmasak a messenger szerepére alapkutató laboratóriumok és a termelés között.

Mind több biztató jelét látjuk annak, hogy kutatóink komolyan veszik az idő szavát, a párt és a kormány irányítását és terveikben, munkájukban mind határozottabban jelentkezik a gyakorlat, a termelés igényeihez való igazodás. Annak azonban, hogy ez a reménytkeltő közeledés a termelés és alapkutatás között valóban gyümölcsözőbbé váljék, két alapvető feltételét látom. Az egyik az, hogy kölcsönösen nyíljanak meg az üzemek és laboratóriumok ajtajai és találjanak egymásra a kutatók konkrét kérdéseikkel és eredményeikkel. Ismerjék meg a problémákat, lehetőségeket, feltételeket. Fontos ez azért, mert a legjobb szándékú terv és a legbőlesebb tudomány-

politika sem képes minden esetben arra, hogy éppen fontos kérdésekben a megfelelő kutatókat összehozza. E reményemet szeretném előbb említett jó példával alátámasztani. Hivatkozom a nemzetközi rendezvényeink sikerére, melynek alapja a kérdésben legjobb kutatók összehozása volt. Bízunk kell abban és segítenünk kell, hogy ezt a sikert hazai viszonylatban a termelés legfontosabb kérdéseiben is elérjük.

A *másik* feltételt egy kissé egyoldalúbban látom. Az alapkutatás az elmúlt évtizedekben óriási léptekkel haladt előre. Ez elkerülhetetlenül a kutatók túlspecializálódásához vezetett. Ugyanakkor a termelésben is jelentősen emelkedett a technikai szint, ami a gyakorlati szakemberek részéről is erős szakosodást követelt meg.

Ez a tendencia rányomta bélyegét a szakemberképzésre is. A szűk szakma magas szintű oktatása mellett a határterületek — adott esetben a biológiai — alaptárgyak korszerű oktatása háttérbe szorult, ill. nem érte el azt a korszerű ismeretszintet, amely lehetővé tenné az alapkutatási eredmények hasznosítási lehetőségeinek gyors felismerését, adaptálását, illetőleg a szükséges kommunikációs lánc kiépítését a megfelelő alapkutató laboratóriumokhoz.

Mindezzel azt szeretném hangsúlyozni, hogy korunk követelményeinek csak korszerű szervezési módszerekkel, és korszerű oktatással tudunk megfelelni.

Akadémiánk új gazdasági helyzete, a biológiai kutatáshoz szükséges módszerek árának hatalmas arányú növekedése kiemelt feladatunkká teszi a nemzetközi tudományos együttműködések fokozott — lehetőleg valuta-mentes formában való — támogatását. Akadémiai és egyéb főhatóságokhoz tartozó biológiai, egészségügyi, és mezőgazdasági kutatóhelyekkel is fokozottan szervezett együttműködést kell kialakítanunk. Az ilyenfajta együttműködésnek eddig is már számos pozitív példáját sikerült megvalósítani. Néhány példával illusztrálnám milyen alkalmazási lehetőségek bonthatók ki az elméleti kutatásokból. A tegnapi nagysikerű és új alkalmazási perspektívákat megnyitó tudományos ülésszakunk az agrár-ökológiai potenciálról a korábbi évek, évtizedek hazai autökológiai, szünbiológiai, produkciós biológiai kutatásokból sarjadt ki. A korszerű növényvédelem nem nélkülözheti az állatfajok és életmódjuk ismeretét. A víziszervezetek a műszereknél jobban jelzik a vizek minőségét; korábbi alapadatok nélkül a jelenlegi felgyorsult folyamatok nem lennének ellenőrizhetőek. A ma nagyüzemileg termelt halivadék előállításának elvi problémája több évvel ezelőtt Tihanyban alapozódott meg.

Az SZBK Enzimológiai Intézetében készült az az aminosavanalizátor, mely az esszenciális aminosavak gyors kimutatásával a mezőgazdasági termékek minőség ellenőrzését fejlesztette jelentősen. Enzimológiai Intézetünk nemzetközi szintű háttere lehet az élelmiszeriparban és az állati takarmányok

jobb hasznosításában oly jelentős szerepet vivő enzimológiának. A genetic engineering-nek már több gyakorlati eredménye van külföldön, pl. inzulin gén coli-ba való beépítésébe. Hasonló eredmények fogadására, adaptálására jól felkészült hazai team-ünk van.

A Paksi Erőmű nem működhetne megfelelő felkészültségű radiobiológiai gárda nélkül. A nukleáris medicina ismertebb fogalma mellett a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban is mind szélesebb körben alkalmazzák az ionizáló sugárzásokat, e kutatások metodikai alapjait a hazai sugárbiológiai kutatások szolgáltatták. Ki lehetne próbálni több alapkutatást szolgáló műszer gyakorlati felhasználását, mint pl. az egysejtszámlálót az ivarspecifikus sperma előállítására. Ennek esetleges sikerét az állattenyésztők — úgy vélem — értékelnék. A molekuláris biológia átütő elméleti eredményeit nagy várakozás, majd erős szkepticizmus követte hazánkban is. Megfelelő idő kellett ahhoz, hogy a módszerek, új technikák és magának a kutatási stratégiának öntörvényű trendje elérje a rendkívül bonyolult sejt-szöveti szintet. A magasabbrendű mechanizmusokba való *tudatos* — és nem „a sötétben is lehet valamit markolni” elven való — behatoláshoz idő kellett. A citológia, genetika, immunológia mai eredményei a molekuláris technikák ismerete nélkül elképzelhetetlenek lennének.

Az Osztály bizottsági tevékenységében is szervezeten erősíteni kell kapcsolatunkat a társfőhatóságokkal, mert valljuk meg őszintén — e területeken sok még a tennivalónk.

Feltétlenül rendezni és fokozni kell az együttes tevékenységet, valamint a koordinációt az Oktatási Minisztériummal, az Egészségügyi Minisztériummal, a Mezőgazdasági- és Élelmiszerügyi Minisztériummal, a Természet- és Környezetvédelmi Tanáccsal, ill. az Országos Testnevelési és Sporthivatallal is.

Tisztelt Osztályülés!

Most legyen szabad a jövő teendői legfontosabb alapelveinek felvázolására rátérnem.

Mindenekelőtt a fő célkitűzésünket kell világosan megfogalmaznunk: A magyar biológusok — s így a Biológiai Osztály — feladata az, hogy legjobb tudásuk szerint műveljék a biológia tudományát, mindezt elsősorban azért, hogy a tudomány eredményeivel társadalmunkat, a dolgozó népet segítsük abban, hogy hazánk anyagi és szellemi életszínvonala a lehető leggyorsabban növekedhessen. A XII. pártkongresszus kijelölte és meghatározta a tudománnyal kapcsolatos elvárását:

„A párt igényli a tudomány fokozottabb részvételét a döntések megalapozásában, feladataink megoldásában. A tudományos munkában is az erők ésszerű koncentrálására kell törekedni, főleg azokon a területeken, ahol hagyományaink, adottságaink, a személyi feltételek és anyagi erőforrásaink reális lehetőséget adnak az eddiginél nagyobb eredmények elérésére. Tervszerűbbé kell tenni a kutató-fejlesztő munkát, a tudományos intézmények

és a termelőüzemek együttműködését. Részesüljenek jelentőségüknek megfelelő támogatásban a tudomány fejlődését, a társadalmi céljainkat szolgáló fontos alapkutatások.”

Azt hiszem ezen célkitűzéseket minden magyar biológus elfogadja és magáévá teszi.

Ezen általános elvárás alapján a prioritások kijelölése és az erők fontosság, valamint adottságok szerinti elosztása közös feladatunk.

A magyar biológiának — kis ország lévén — nem lehet ereje arra, hogy a biológia egész területét lefedje és nagy intenzitással művelje. Ki kell válogatnunk azokat az irányokat, amelyeket a tudomány távlati fejlődése, valamint a népgazdaság igényei hangsúlyozottan követelnek, ezekre kell mozgósítanunk erőnk nagyobb részét. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nem kellene gondoskodnunk arról, hogy minden fontosabb részdiszciplínában folyjék szinttartó kutatás, hiszen sohasem lehet tudni, hogy a biológia rohamos fejlődése révén a súlypontok a közeli és távoli jövőben hogyan alakulnak.

Alap kutatási szinten azokat az irányokat kell művelnünk, melyekben nemzetközi versenyt bírni képes szakembergárdánk és megfelelő felszerelésünk is van. A népgazdaság által követelt kutatási célokat szintén súlypontosítani kell és világosan el kell döntenie, hogy mi gazdaságosabb, ill. előnyösebb a hazai kutatás, vagy külföldi tapasztalat, licencek, know-how-k átvétele. Persze szem előtt kell tartani azt is, hogy annak kiválasztása, hogy éppen melyik szabadalmat vegyük át, és hogy azt adekvát módon alkalmazzuk szintén jelentős kutatási tapasztalatot igényel.

Osztályunknak 3 fő kutatási irányban kell figyelmét és erejét koncentrálnia.

1. Az életfolyamatok szabályozásának mechanizmusa (bioreguláció).
2. A biológiai aktív vegyületek kutatása.
3. Természet és környezetvédelmi kutatások (bioszféra).

Az első — a *Bioreguláció* — témáért formálisan is a MTA, ill. Osztályunk a felelős, koordináló intézet az SZBK, de több más intézetünk és kutatócsoportunk is részt vesz benne.

A nagyrészt alap kutatási jellegű kérdésfelvetésben számos orientált téma szerepel, melyek az orvostudomány és a mezőgazdaságtudomány gyakorlati problémáihoz közel állnak, ill. ilyen jellegű konkrét együttműködés folyik.

A *biológiai aktív vegyületek kutatásáért* nem az Osztály a felelős, de számos intézetünk jelentős kapacitással vesz részt benne. Az a véleményünk — és ez a felfogás alakult ki az Osztály tagjai Visegrádon tartott kötetlen eszmecserején is — hogy fokozni kell e témában és egyáltalán a népgazdaság szempontjából is fontos *magyar gyógyszeriparban* az együttműködésünket. A gyógyszergyártás, a mezőgazdaság kemizálása és a biológiai egyensúlyt a lehető legkevesbé károsító ágensek feltárásában.

A *bioszféra* főirány kutatásáért szintén nem Osztályunk a felelős, de eddig is úgy gondoltuk és a továbbiakban is az lesz a vezérelvünk, hogy a magyar biológus szakembereknek mindig éberem kell őrködniük és legjobb tudásuk szerint a szaktudomány legmodernebb szintjén kell véleményüket kifejtteni, ha kell, szenvedélyesen vitatkoznunk azért, hogy ez a szép ország gyermekeink és unokáink számára is kellemes és egészséges életkörülményeket tudjon biztosítani.

Konkrétan: permanens feladatunk, hogy szemmel tartsuk és tudományos módszerekkel ellenőrizzük biológiai környezetünket, továbbá óvó és javító intézkedéseket dolgozzunk ki 1. a Balaton, valamint 2. a Budapest-i agglomeráció kérdésében.

Továbbra is tanulmányozni kell a Gabcsikovo—Nagymarosi dunai vízlépcső biológiai egyensúly eltolódásainak várható alakulását, valamint a Tiszai vízlépcső hatásainak szakszerű ellenőrzését.

Hosszú időre feladatunk marad még az atomipar kialakításával kapcsolatos sugár- és hőszennyezési problémák tanulmányozása, konkrétan a Paksi atomerőmű környezetbiológiai problémái.

Az említett folyamatos feladataink mellett fokozott gondot kell fordítanunk az ökológia tudományszakának fejlesztésére, már csak azért is, hogy a fenti feladatok megoldásához szakszerűbben tudjunk közelíteni.

Új és az energiaéhséggel kapcsolatos — de még alapkutatási fázisban lévő — feladatot is kaptunk az elnökségtől a bioszoláris energiaátalakítás kutatását. Ez a munka egyelőre az SZBK Biofizikai Intézetében folyik előkészületi stádiumban.

Csak a legfontosabb tudományos feladatainkat említettem, emellett még számos fontos és értékes téma folyik, melyeket erőnk szerint támogatni javaslok. Szeretném kihangsúlyozni, hogy az Osztály egyik állandó feladata kell legyen, hogy a világ biológiai tudományának növekedési pontjaira érzékenyen reagáljon és terveit mindig rugalmasan, eszerint próbálja kidolgozni.

Miután vázlatosan ecseteltem főbb célkitűzéseinket és főbb kutatási feladatainkat, vizsgáljuk meg, hogy milyen módszerekkel tudjuk ezeket megvalósítani.

A Biológiai Tudományok Osztálya testületi szerv, munkáját ennek megfelelő formában kell végeznie. Az Osztálynak nincs a kutatások támogatására anyagi lehetősége, de meglévő szakmai, szellemi tőkéjét képes kamatoztatni, ha megtalálja azokat a szervezeti módokat és csatornákat, melyeken a szellemi energia anyagi erővé válik.

Mindenekelőtt az Osztály tagjainak és a bizottságainkba tömörült lelkes és hozzáértő kollektívának egybehangolt és rendszeres tevékenységére van szükség.

Azt hiszem, a hozzáértéssel nincs baj, de a szervezettséget, rendszereséget és az együttes, egyértelmű fellépés vonalát még erősítenünk kell.

Bizottságaink rendszerét nem javasoljuk gyökeresen megváltoztatni, de fokozni kívánjuk az interdiszciplinaritást és együttműködést más tudományterületek képviselőivel. Javasoljuk, hogy hozzunk létre két akadémián kívüli testületekkel közös bizottságot is:

1. Természetvédelmi Bizottságot az Országos Természet- és Környezetvédelmi Hivatallal.

2. Sportbiológiai Bizottságot az Országos Sporthivatallal. Gondolkozunk azon, hogy a Neurobiológiai Bizottságot az Orvosi Osztállyal közösen működtessük és nagyobb figyelmet kívánunk fordítani a Földtudományok és az Orvosi Osztály közös bizottságában a Bányaegészségügyi és Bányászati Ergonómiai Bizottságban való tevékenységünkre.

Munkánk szakmai színvonalának fejlesztésében legfontosabb kutatóink képzettsége, ezért fokozni kívánjuk az egyetemekkel való együttműködést, de követni kívánjuk az általános és középfokú biológiai oktatást is. Megvalósuláshoz kell segítenünk a biológus posztgraduális képzést mind kutatói, mind biológus-tanári szinten.

Hogy a felsorolt feladatokat megoldhassuk, igen jelentős mértékben kell javítanunk a már említett szakfőhatóságok, valamint a Természettudományi II. Biológiai Főosztállyal való együttműködésünk színvonalát és rendszerességét. Ezen együttműködések alapja az lehet, hogy javaslatainkat mindig szakmailag a legmagasabb szinten, reálisan, időben tesszük meg, s nemcsak tőlük kapott kérdésekben nyilatkozunk, hanem — mint a tudomány helyzetének legmagasabb szintű ismerőitől elvárható — iniciatívákat is felvetünk és ezzel a fejlődés perspektíváinak kijelölésében is segítséget nyújtunk. Meg vagyok győződve arról, hogy ilyen feltételek mellett minden szakigazgatási szerv szívesen és intenzívebben fog velünk együttműködni.

A fenti szervezeti jellegű tevékenység mellett van egy fontos feladatunk, melyet a munka hatékonysága miatt is előtérbe kell helyezni. A nívós szakmai tudományos ankétok, munkaértekezletek, vitaülések számának növelése. Az alkotó légkörű szakmai viták, a megfelelő építő kritikai szellem, a fiatal szakemberek aktivizálása igen jelentős mértékben megnövelheti ütőképességünket, munkánk eredményességét és a társadalom számára való hasznosítását.

**Tisztelt Osztályülés !**

Meg vagyok győződve arról, hogy az igen tehetséges magyar biológusok tábora egyetért ezen célkitűzésekkel. Rajtunk, a Biológiai Tudományok Osztályán múlik, hogy mennyire sikerül a következő ötéves tervperiódusban ezeket az erőket mobilizálni és összefogni. A testületi jellegű munkában sokszor van olyan érzése az embernek, hogy erőfeszítései hiábavalóak, süket fülekre, sőt néha rosszindulatra találhatnak. Én hiszek a „szellemi energia megmaradásának” elvében. Egy valóban értékes gondolatsor, terv, javaslat, — ha aktuálisan el is vetik — előbb-utóbb hasznosítódik és nem vész el. Meg

vagyok győződve arról, hogy ha így fogjuk fel a testületi munkát, találni fogunk elég aktív, energikus fiatal és lélekben fiatal biológust, aki hajlandó csatasorba állni és a magyar biológia felvirágoztatásáért lelkesen dolgozni.

## HOZZÁSZÓLÁSOK

ALFÖLDI LAJOS:

Tisztelt Osztályülés! Az elnöki beszámolóban említés történt a Szegedi Biológiai Központ működéséről is.

Intézményünk alapításakor az Akadémia vezetése megszabta feladatainkat. Első helyen azt a feladatot kaptuk, hogy a kísérletes biológia néhány aktuális területén érjük el a nemzetközi szintet, sőt a nemzetközi mezőnyben legyünk versenyképesek. Úgy gondolom, nem az én feladatomban, hogy az elért eredményeinket értékeljem, éppen ezért azt szeretném kérni az Osztály vezetésétől, hogy a jövő évi akadémiai nagyhétben biztosítson számunkra lehetőséget eddig elért tudományos eredményeink bemutatására. Ez a bemutatás annál is inkább aktuálisnak látszik, mert intézményünk megnyitásának jövő évben lesz a 10. évfordulója, s az Osztály és a hazai tudományos közvélemény méltán lehet kíváncsi arra, hogy eleget tettünk-e a velünk szemben támasztott követelményeknek.

Szakmai jellegű feladataink megítéléséhez hozzá szeretném még tenni, hogy az elmúlt néhány évben különös hangsúlyt nyert alap kutatási feladatainknak olyan módosítása, hogy azok népgazdasági haszonnal is járjanak. Ennek a kíváncságnak olyan módon próbáltunk eleget tenni, hogy szoros kapcsolatot építettünk ki a gyógyszeripar és a mezőgazdaság felé. A Gyógyszerkutató Intézettel, nagy gyógyszergyárainkkal mint a Kőbányai Gyógyszerárugyár, CHINOIN, EGYT, BIOGAL, ALKALOIDA Gyógyszervegyészeti Gyár, mindennapos kapcsolatba kerültünk. A mezőgazdaság területén a Gabonatermesztési Kutató Intézettel, a Sasad Tsz-el, a Rozmaring Tsz-el, a Dohánykutató Intézettel és még sok más mezőgazdasági jellegű munkát folytató intézménnyel kerültünk kapcsolatba. Ugyancsak megtaláltuk a kapcsolatot a növényvédőszeriparral is. Ezeknek a gyakorlati kialakításoknak az orientálásánál nagy segítségünkre volt az Országos Műszaki-Fejlesztési Bizottságtól kapott céltámogatás.

Elsődleges kutatási feladataink mellett még két fontos feladatot kaptunk. Egyik a posztgraduális kutatóképzésben való intenzív részvétel, a másik a nemzetközi kapcsolatok megfelelő szinten történő kiépítése.

A posztgraduális képzés területén legsikeresebbnek a nemzetközi továbbképző tanfolyamunkat tekintjük, ami 8 évvel ezelőtt a UNDP—UNESCO támogatás keretében indult. Három éve azonban kizárólag saját erőből működ-tetjük. Eerre a nemzetközi továbbképző tanfolyamra évente 15—20 külföldi hallgatót áll módunkban felvenni, és minden évben kétszeres — négyszeres